

NARODNA BANKA SRBIJE

PREGLED DEŠAVANJA NA SVETSKOM FINANSIJSKOM TRŽIŠTU

8–12. jun 2020.

Sektor za monetarne i devizne operacije

Odeljenje za devizne rezerve

Odeljenje za operacije na otvorenom tržištu

Jun 2020.

I Kretanja na tržištima razvijenih zemalja

1.1

Kretanje vodećih indeksa akcija

Indeks	Država	Nivo indeksa 12. 6. 2020.	Promena u %	
			1w	YoY
S&P 500	SAD	3.041,31	-4,78%	5,61%
Dow Jones Industrial	SAD	25.605,54	-5,55%	-1,54%
NASDAQ	SAD	9.588,81	-2,30%	23,05%
Dax 30	Nemačka	11.949,28	-6,99%	-3,20%
CAC 40	Francuska	4.839,26	-6,90%	-13,37%
FTSE 100	Velika Britanija	6.105,18	-5,85%	-17,13%
NIKKEI 225	Japan	19.498,50	-2,44%	5,56%
Shanghai Composite	Kina	2.796,63	-0,38%	0,36%

Izvor: Bloomberg.

1.3

Kretanja na deviznom tržištu

EUR			USD			
Kurs	Promena EUR u %		Kurs	Promena USD u %		
	1w	YoY		1w	YoY	
EUR/USD	1,1236	-0,49%	-0,54%	USD/EUR	0,8900	0,49% 0,54%
EUR/GBP	0,8986	0,93%	0,94%	USD/GBP	0,7998	1,42% 1,48%
EUR/CHF	1,0710	-1,44%	-4,73%	USD/CHF	0,9532	-0,96% -4,21%
EUR/JPY	120,79	-2,53%	-1,45%	USD/JPY	107,50	-2,05% -0,92%
EUR/CAD	1,5288	0,82%	1,67%	USD/CAD	1,3607	1,32% 2,23%

Izvor: Bloomberg.

1.4

Kamatne stope na tržištu novca*

Ročnost	EURIBOR			LIBOR							
				USD		GBP		CHF		Nivo u %	Promena u b.p.
				Nivo u %	Promena u b.p.	Nivo u %	Promena u b.p.	Nivo u %	Promena u b.p.		
									1w	YoY	
O/N	-0,54%	-0,2	/	0,08%	1,0	-229,0	0,07%	-0,3	-64,4	-0,66%	0,0 7,9
1M	-0,48%	0,1	-10,5	0,20%	1,5	-220,6	0,09%	0,2	-63,0	-0,77%	0,2 3,0
3M	-0,37%	-1,3	-4,8	0,32%	0,8	-210,7	0,20%	-2,1	-59,5	-0,66%	0,3 5,0
6M	-0,20%	-0,3	6,0	0,43%	-4,9	-191,0	0,35%	-3,3	-52,4	-0,59%	-0,1 7,8
12M	-0,12%	-0,4	4,9	0,59%	-4,1	-174,0	0,52%	-4,8	-47,7	-0,46%	-0,5 7,6

* EURIBOR i LIBOR za ročnosti od 1 do 12 meseci, a €STR, SOFR, SONIA i SARON za O/N.

Izvor: Bloomberg.

1.5

Referentne kamatne stope vodećih centralnih banaka*

	RKS (u %)	Poslednja promena (u p.p.)	Datum promene	Naredni sastanak	Očekivanje RKS za T3 (u %)
Evropska centralna banka	-0,5	-0,10	12. 9. 2019.	16. 7. 2020.	-0,50
Federalne rezerve SAD	0,00–0,25	-1,00	15. 3. 2020.	29. 7. 2020.	0,25
Banka Engleske	0,10	-0,15	19. 3. 2020.	18. 6. 2020.	0,10
Banka Kanade	0,25	-0,50	27. 3. 2020.	15. 7. 2020	0,25
Narodna banka Švajcarske	-0,75	-0,50	15. 1. 2015.	18. 6. 2020.	-0,75

* RKS na poslednji dan izveštajnog perioda; kamatna stopa na depozitne olakšice za ECB (RKS je 0,00%).

Kurs EUR/USD

U izveštajnom periodu, evro je prema dolaru oslabio za 0,49%. Kurs EUR/USD se kretao u rasponu od 1,1234 do 1,1422 (tokom perioda trgovanja), odnosno od 1,1236 do 1,1362 (vrednost na kraju dana, Bloomberg Composite London).

Nakon tri nedelje gubitka vrednosti, dolar je ove nedelje ojačao prema evru nakon što je krajem nedelje ponovno ojačala averzija prema riziku (*risk-off* sentimena) na tržištu zbog bojazni od drugog talasa pandemije virusa korona i sporijeg izlaska iz recesije vodećih svetskih ekonomija.

Tokom većeg dela nedelje delovalo je da će evro i četvrtu nedelju zaredom jačati prema dolaru, jer je na tržištu i dalje preovladavao optimizam zbog nastavka ublažavanja restriktivnih mera protiv pandemije i očekivanja bržeg ekonomskog oporavka. Pored toga, prošlonedeljni dogovor vladajućih stranaka u Nemačkoj o paketu mera pomoći nemačkoj privredi i odluka ECB-a o povećanju kupovine u okviru programa *PEPP* nastavili su pozitivno da utiču na vrednost evropske valute, pa je **kurs EUR/USD sredinom nedelje u jednom trenutku tokom perioda trgovanja dostigao nivo od 1,1422 dolara za evro (maksimalna vrednost za izveštajni period)**. Međutim, kurs se nije dugo održao na tom nivou.

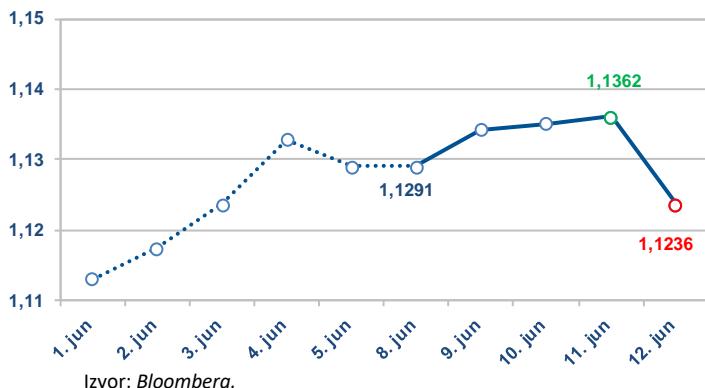
U izveštajnom periodu evro oslabio prema dolaru za 0,49%

Pažnja tržišnih učesnika ove nedelje bila je usmerena na redovni sastanak FED-a, na kome, u skladu sa očekivanjima većine analitičara i učesnika na tržištu, nije bilo promene kamatnih stopa. FED je naglasio da očekuje da će posledice epidemije biti snažne, da će ekonomiji SAD biti potrebni snažni podsticaji i da aktuelna kriza predstavlja značajne rizike za ekonomske izglede (ne samo kratkoročno već i u srednjem roku). FED je projektovao da će smanjenje stope BDP-a SAD ove godine iznositi 6,5%, a da će nivo BDP-a iz perioda pre epidemije biti dostignut tek tokom 2022. godine. Predsednik FED-a Pauel je rekao da trenutno ni ne razmišlja o eventualnom povećanju referentne stope, a očekuje se da će ona ostati na trenutnom nivou u ovoj i naredne dve godine, što je umanjilo aktuelna očekivanja kod tržišnih učesnika da će ekonomski oporavak biti brži.

Takođe, počele su da pristižu vesti o rastu broja novozaraženih od virusa korona u pojedinim državama SAD, koje su nedavno ublažile ili ukinule restriktivne mere, a američki zdravstveni stručnjaci upozorili su da bi broj preminulih od virusa korona u SAD do septembra (pre nego što se broj novozaraženih stavi pod kontrolu) mogao premašiti cifru od 200.000. Istovremeno, vesti o ponovnoj pojavi virusa u Kini i rastu novozaraženih u toj zemlji pojačali su strah od mogućeg drugog talasa pandemije.

1.6

Kurs EUR/USD tokom izveštajnog perioda

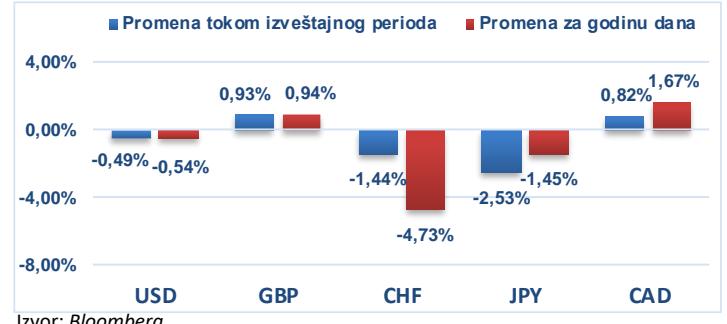
1.7

Kurs EUR/USD u poslednjoj godini dana

1.8

Promena vrednosti evra prema odabranim valutama

Prisutni optimizam na tržištu potpuno je nestao i ponovo se pojačala averzija prema riziku i rastu tražnje za sigurnim klasama aktive, pa je dolar (uz japanski jen i švajcarski franak), kao sigurna valuta (*safe haven*), počeo znatnije da dobija na vrednosti.

Poslednjeg dana ove nedelje dolar je ojačao prema evru za više od 1%, izbrisavši sav prethodni gubitak tokom nedelje, pa je kurs EUR/USD izveštajni period završio na nivou od 1,1236 dolara za evro, što je ujedno i najniža vrednost valutnog para na zatvaranju u posmatranom periodu.

Državne obveznice SAD

Tokom izveštajnog perioda, prinosi državnih obveznica SAD zabeležili su pad duž cele krive, osim kod instrumenata kraće ročnosti (do godinu dana), tako da se nagib krive smanjio. Prinos dvogodišnje obveznice smanjen je za 1,6 b.p. (na 0,20%), dok je prinos desetogodišnje obveznice smanjen za 19,1 b.p. (na 0,69%).

Najveći pad prinosu zabeležen je sredinom nedelje, nakon sastanka FED-a, a na pad prinosu tokom nedelje uticala je i rastuća zabrinutost u vezi s nastavkom širenja epidemije, što bi moglo da uspori očekivani oporavak ekonomske aktivnosti i čak da dovede do ponovnog uspostavljanja određenih restrikcija.

FED je zadržao referentnu stopu na istom nivou (raspon od 0,0–0,25%). Odluka je doneta jednoglasno (10 : 0) i bila je u skladu sa očekivanjima većine analitičara i učesnika na tržištu. FED je ponovo naglasio da očekuje da će posledice epidemije biti značajne, odnosno da će se visoka nezaposlenost i niska inflacija zadržati tokom dužeg perioda, te da će usled toga ekonomiji SAD i dalje biti potrebni snažni podsticaji.

FED je odlučio da će u narednim mesecima nastaviti neto kupovine državnih i hipotekarnih obveznica u okviru programa *QE* najmanje u istom obimu (tj. 80 mlrd i 40 mlrd dolara mesečno, respektivno), kao i da sprovodi *REPO* operacije u povećanom obimu, kako bi podržao nesmetano funkcionisanje ovih tržišta i efektivnu transmisiju monetarne politike.

FED je objavio nove projekcije, prvi put od decembra prošle godine, prema kojima se očekuje pad BDP-a od 6,5% u ovoj godini, a zatim oporavak ekonomske aktivnosti u naredne dve godine, a da će nivo BDP-a koji je bio pre epidemije biti dostignut tek tokom 2022. godine. Takođe, FED očekuje da se stope inflacije i nezaposlenosti neće vratiti na nivo pre epidemije tokom projektovanog perioda (naredne dve i po godine).

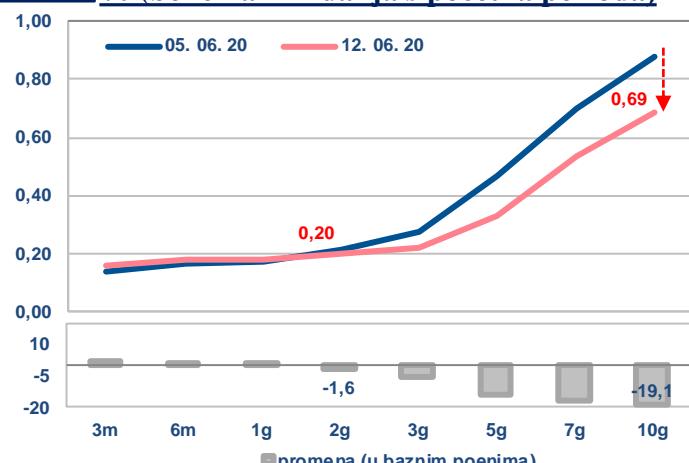
FED zadržao referentnu stopu na nivou od 0,0–0,25%

Stopa rasta potrošačkih cena u SAD (*CPI – Consumer Price Index*) u maju je iznosila -0,1% u odnosu na prethodni mesec, nakon -0,8% u aprilu, što je bio najveći pad od decembra 2008, dok je stopa inflacije za poslednju godinu dana smanjena na 0,1%, sa 0,3% u aprilu. Najveći pad beleže cene garderobe, transporta i energenata, dok su cene hrane koja se konzumira kod kuće porasle. Stopa bazne inflacije (*Core CPI*), koja isključuje cene volatilnih komponenata – hrane i energenata, takođe je zabeležila pad od 0,1%, nakon pada od 0,4% u prethodnom mesecu. Posmatrano za poslednju godinu dana, stopa bazne inflacije iznosila je 1,2% (nakon 1,4% u aprilu) i sve je dalje od ciljanog nivoa FED-a od 2%.

Indeks poverenja potrošača Univerziteta iz Mičigena, prema preliminarnoj proceni za jun, iznosio je 78,9, što je iznad očekivanja (75,0) i vrednosti u prethodnom mesecu (72,3). Rast vrednosti beleži se kod komponente procene trenutne situacije, kao i kod komponente očekivanja. Rast vrednosti ovog pokazatelja drugi mesec zaredom ukazuje na ograničeni oporavak sentimenta kod potrošača nakon početka postepenog otvaranja ekonominje SAD i ublažavanja mera distanciranja, ali je on i dalje daleko ispod nivoa pre epidemije.

1.9

Kriva prinosu državnih obveznica SAD, u % (benčmark izdanja s početka perioda)

1.10

Značajni pokazatelji privredne aktivnosti SAD

Pokazatelj	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
Broj novih prijava za pomoć u slučaju nezaposlenosti u SAD, u hiljadama	6. jun	1.550	1.542	1.897
Stopa rasta potrošačkih cena (CPI) MoM	Maj	0,0%	-0,1%	-0,8%
Indeks poverenja Uneverziteta u Mičigenu, preliminarno	Jun	75,0	78,9	72,3

Izvor: Bloomberg.

1.11

Prinos generičkih dvogodišnjih i desetogodišnjih državnih obveznica SAD, u %

Državne obveznice Nemačke

Tokom izveštajnog perioda, prinosi nemačkih državnih obveznica zabeležili su pad. Do pada prinosu najvećim delom došlo je nakon sastanka FED-a, na kome je signaliziran duži period niskih kamatnih stopa. Na pad prinosu uticala je i rastuća zabrinutost u vezi s novim širenjem virusa korona, što bi moglo da uspori očekivani oporavak ekonomске aktivnosti ili čak i da dovede do ponovnog uspostavljanja određenih restrikcija. Prinos nemačke dvogodišnje obveznice smanjen je za oko 7 b.p., na -0,66%, dok je prinos desetogodišnje obveznice smanjen za oko 16 b.p., na -0,44%.

Stopa rasta BDP-a u zoni evra, prema konačnoj proceni za prvo tromeseče, revidirana je blago naviše u odnosu na preliminarnu procenu (-3,8%) i iznosila je -3,6%. Povećanje je, pre svega, posledica revidiranja stope rasta u Francuskoj sa -5,8% na -5,3%. Posmatrajući po komponentama, najveći pad je zabeležila potrošnja domaćinstva (4,7%), kao i investicije (4,3%), dok je neto izvoz zabeležio relativno blagi pad, s obzirom na to da je smanjenje izvoza (4,2%) bilo praćeno i padom uvoza (3,6%). Najveći pad zabeležen je u uslužnom sektoru (6,8%), ali je on bio značajan i u proizvodnom sektoru (3,4%) i građevinarstvu (3,8%). Pad BDP-a u drugom tromesečju biće još veći, ali se nakon toga očekuje postepeni oporavak, koji će biti vođen rastom potrošnje i investicija, usled ukidanja mera izolacije, s tim da je neizvesno u kojoj meri će potrošači moći i željeti ponovo da troše tokom letnjih meseci, odnosno da li će firme biti spremne da investiraju.

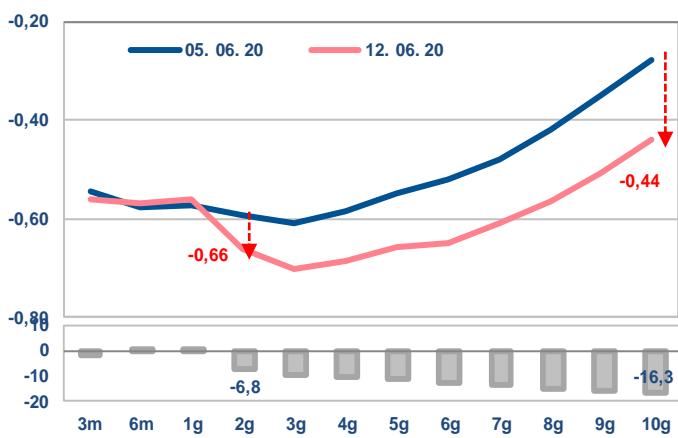
BDP u zoni evra u T1 2020. (konačna procena) -3,6%

Industrijska proizvodnja u zoni evra smanjena je za 17,1% u aprilu, što je manje od očekivanja (18,5%), dok je podatak za mart revidiran sa -11,3% na -11,9%. Na godišnjem nivou pad je iznosio 28,0% (očekivano -28,8%). Veći pad industrijske proizvodnje u aprilu u odnosu na mart bio je očekivan, s obzirom na to da su mere izolacije bile rigoroznije i duže na snazi. Od februara, industrijska proizvodnja beleži pad od oko 27%, na šta su uticale striktne mere izolacije, poremećaji u lancima snabdevanja i pad tražnje. Očekuje se da u maju dođe do određenog oporavka, dok će za potpuni oporavak biti potrebno dosta vremena. Četiri najveće ekonomije u zoni evra bile su ujedno i najviše pogodjene, pa se tako u Italiji beleži pad od 42% u odnosu na februar, u Francuskoj i Španiji 33%, a u Nemačkoj 29%. Posmatrano po kategorijama, najveći pad zabeležen je kod trajnih potrošačkih dobara (28,9% na mesečnom nivou, 47,7% na godišnjem nivou) i kapitalnih dobara (26,6% na mesečnom nivou, 40,9% na godišnjem nivou).

Prema procenama OECD-a, stopa rasta globalne ekonomije zabeležiće pad od 6% u 2020, odnosno rast od 5,2% u 2021, dok bi u slučaju drugog talasa virusa korona pad tokom ove godine iznosio 7,6%, a rast tokom naredne godine 2,8%. Mere izolacije primenjene od strane vlada većine zemalja uspele su da uspore širenje virusa i smanje broj smrtnih slučajeva, ali su dovele do drastičnog pada ekonomске aktivnosti u većini sektora. Procena privrednog rasta za zonu evra iznosi -9,1%, a u gorem scenariju -11,5%. Po zemljama najveći pad će zabeležiti Španija (11,1%, odnosno 14,4% u slučaju drugog talasa), Francuska (11,4%, odnosno 14,1%) i Italija (11,3%, odnosno 14%).

1.12

Kriva prinosu državnih obveznica Nemačke (benčmark izdanja s početka perioda)

Izvor: Bloomberg.

1.13

Značajni pokazatelji privredne aktivnosti zone evra

Pokazatelj	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
BDP, zona evra, konačno, QoQ	T1	-3,8%	-3,6%	-3,8%
Industrijska proizvodnja, zona evra, MoM	April	-18,5%	-17,1%	-11,9%
Poverenje investitora, zona evra	Jun	-22,0	-24,8	-41,8

Izvor: Bloomberg.

1.14

Prinos generičkih dvogodišnjih i desetogodišnjih državnih obveznica Nemačke, u %

II Kretanja na tržištima izabralih zemalja u razvoju

2.1

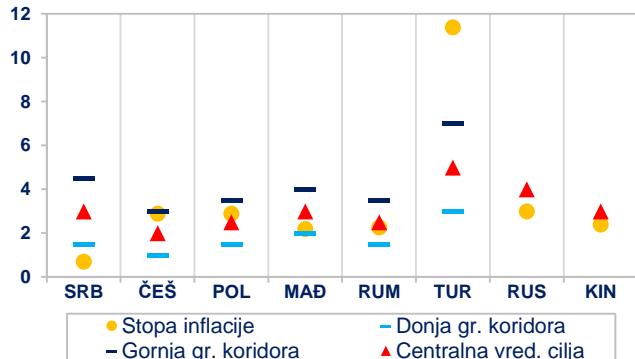
Referentne kamatne stope centralnih banaka zemalja u razvoju

	RKS (u %)*	Promena (u p.p.)	Datum promene	Naredni sastanak	Očekivanje (kraj T2, %)*
Srbija (NBS)	1,25	-0,25	11. 6. 2020.	9. 7. 2020.	-
Češka (CNB)	0,25	-0,75	7. 5. 2020.	24. 6. 2020.	0,25
Poljska (NBP)	0,10	-0,40	28. 5. 2020.	16. 6. 2020.	-
Madarska (MNB)	0,90	-0,15	24. 5. 2016.	23. 6. 2020.	0,90
Rumunija (NBR)	1,75	-0,25	29. 5. 2020.	n/a	1,63
Turska (CBRT)	8,25	-0,50	21. 5. 2020.	25. 6. 2020.	8,00
Rusija (CBR)	5,50	-0,50	24. 4. 2020.	19. 6. 2020.	5,00
Kina (PBoC)	4,35	-0,25	23. 10. 2015.	n/a	4,35

Izvor: Bloomberg / * još uvek nisu realizovane sve ankete za T2.

2.2

Inflacija u zemljama u razvoju (u %, YoY)

Izvor: Bloomberg/ sajtovi centralnih banaka (poslednji podatak).

Dešavanja na lokalnim tržištima

Centralna banka Madarske je prošle nedelje ponovo otkazala aukciju kupovine državnih HoV u forintama, što je druga nedelja zaredom kako se aukcije u okviru ovog programa otkazuju. Ove odluke dolaze nakon što je Centralna banka Mađarske od početka sprovođenja programa QE kupila državne HoV u ukupnoj vrednosti od oko 149 mlrd forinti (oko 429 mln evra). Stope prinosa na desetogodišnje državne HoV Mađarske u forintama tokom protekle nedelje smanjene su za oko 3,5 b.p., na nivo od 2,2%, dok su od početka meseca stope prinosa povećane za oko 31 b.p.

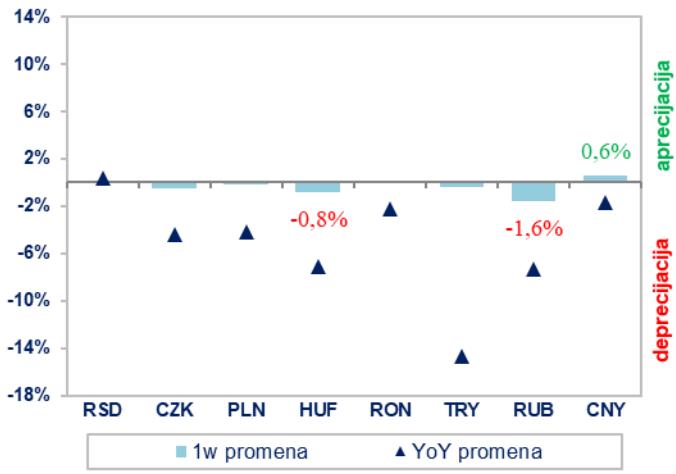
Pojedine zemlje u usponu koje posmatramo tokom izveštajnog perioda emitovale su evroobveznice na međunarodnom tržištu. Naime, Hrvatska je emitovala evroobveznicu u evrima, ročnosti jedanaest godina, čime je prikupila 2,0 mlrd evra, po stopi prinosa od 1,643% (što je za 165 b.p. iznad Mid Swap stope). Takođe, tokom izveštajnog perioda evroobveznice emitovale je i Albanija, koja je realizovala emisiju sedmogodišnje evroobveznice u evrima, u iznosu od 650 mln evra, po stopi prinosa od 3,625%.

Podaci o stopama industrijske proizvodnje u srednjoj i istočnoj Evropi u aprilu nastavili trend znatnog smanjenja, kao rezultat negativnih posledica širenja virusa korona

Tokom izveštajnog perioda objavljene su vrednosti pojedinih makroekonomskih pokazatelja za zemlje u usponu koje pratimo. Naime, objavljeni su stope industrijske proizvodnje u Češkoj i Rumuniji, koje su u aprilu bile na nivou od -33,7% i -38,6%, respektivno. Stope rasta industrijske proizvodnje u obema zemljama bila je znatno ispod njenog nivoa iz marta (-11,5% i -14,5%, respektivno), pri čemu je na njeno smanjenje prvenstveno uticalo smanjenje proizvodnje automobilskog sektora. Objavljeni su i stope inflacije u Češkoj i Rumuniji, koje su u maju bile na nivou od 2,9% YoY i 2,3% YoY, respektivno, što je ispod nivoa iz aprila od 3,2% YoY i 2,4% YoY, respektivno. Na smanjenje stope inflacije u ovim zemljama prvenstveno je uticalo smanjenje cena prehrabnenih proizvoda.

2.3

Promena lokalnih valuta izabralih zemalja u razvoju prema evru

Izvor: Bloomberg, osim za RSD (srednji kurs NBS)

2.4

Prinosi desetogodišnjih državnih obveznica u lokalnoj valuti

	Prinos (u %)	Promena u b.p.	
		1w	YoY
Srbija	3,256	-0,5	-96,1
Češka	0,876	-0,5	-73,0
Poljska	1,319	-14,2	-117,2
Madarska	2,199	-3,5	-62,7
Rumunija	3,911	-7,7	-72,8
Turska	11,910	31,0	-495,0
Rusija	5,620	-7,0	-205,0
Kina	2,753	-9,2	-53,0

Izvor: Bloomberg, osim za Tursku (Reuters).

III Kretanja na tržištima zlata i nafte

Zlato

Tokom izveštajnog perioda, cena zlata je porasla za 3,07%.

Ona se kretala u rasponu od 1.697,53 do 1.734,00 dolara po finoj unci zlata (vrednost na kraju dana, Bloomberg Composite London).

Povećanje vrednosti akcija i spremnost investitora na ulaganje u rizičnije klase aktive, jer su podaci s tržišta rada u SAD podsticali optimizam u pogledu ekonomskog opravka i suzbijanja tražnje za sredstvima sigurnog utočišta (*safe haven assets*), uticali su na nižu cenu zlata početkom izveštajne nedelje.

Cena zlata zabeležila rast od 3,07% i na kraju izveštajnog perioda iznosila 1.734,00 dolara po unci

Nakon toga, do kraja izveštajnog perioda usedio je rast cene zlata, na šta su znatno uticali sledeći faktori: spekulacije tržišnih učesnika o budućem pravcu vodenja monetarne politike pre sastanka FED-a; saopštenja nakon sastanka FED-a da većina članova FOMC-a očekuje da će nulti nivo kamatnih stopa ostati i tokom 2022. (uz prognozu FED-a o padu stope BDP-a SAD od 6,5% ove godine i stopu nezaposlenosti od 9,3%), kao i povećana tražnja za ulaganje u zlato kao sredstvo sigurnog utočišta. Najava FED-a da će nastaviti s podsticajnim ekonomskim merama protiv negativnih posledica virusa korona znatno je uticala na dalji rast cene zlata. Brojne podsticajne mere u uslovima niskih kamatnih stopa obično pružaju podršku ceni zlata, kao aktivi koja se često smatra za dobru zaštitu od inflacije i deprecijacije vrednosti valuta. Poslednjeg dana posmatrane nedelje cena zlata je iznosila 1.734,00 USD/Oz.

3.1

Zlato (dnevni podaci, USD po unci)

Izvor: Bloomberg.

Nafta

Tokom izveštajnog perioda, zabeležen je pad cene nafte tipa brent od 6,49%. Ona se kretala u rasponu od 37,85 do 40,39 dolara po barelu (vrednost na kraju dana, Bloomberg Composite London).

Na pad cene nafte, uz izvesna kolebanja znatno su uticali sledeći faktori: otvaranje dvaju postrojenja za preradu nafte u Libiji, izveštaj Američkog instituta za naftu o rastu zaliha nafte u SAD (suprotno od očekivanja tržišta), prognoze FED-a o padu stope BDP-a i rastu stope nezaposlenosti u SAD za ovu godinu, kao i rast broja zaraženih u pojedinim delovima SAD (drugi talas epidemije mogao bi znatno smanjiti tražnju u SAD, koje su i dalje najveći svetski potrošač nafte).

Cena nafte tipa brent zabeležila pad od 6,49% i na kraju posmatranog perioda iznosila 38,46 dolara po barelu

3.2

Cena nafte tipa brent (USD po barelu)

Izvor: Bloomberg.